

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Clericorum Cvm Foeminis Cohabitatione, Licitane Ea Sit An Non, Tractatus Ethicvs

Bossem, Matthias van

Dvaci, 1586

De Speciali Dei Avxilio, Qvod Nisi Præsto Adsit Hominibus, quomodo in
accepta illi semel iustitia perseuerare non possint vsque in finem: &
quomodo hoc deus auxiliúm singulare iustificatis non ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-45844

DE

SPECIALI DEI
AVXILIO, QVOD NISI

PRÆSTO ADSIT HOMINI-
bus, quomodo in accepta illi semel iu-
stitia perseverare non possint vsque in
finem: & quomodo hoc deus auxi-
lium singulare iustificatis non
subtrahat, nisi quando ab eis
prior ipse fuerit desertus,
oratio scholastica,

autore *Matthia Bossemio Amsterodamo, alme
vniuersitatis Dnacenſis cancellario.*

HAEC dies, quam fe-
cit dominus, auditores
Christiani: exultemus
& letemur in ea. Nem-
pe durat etiamnum læ-
tissima festa paschalia,
quorum in exordio, iucundissimum istud
epinicium de psalmis, ad omnes nobis di-
uini

Psa. 117,

uini

uini officij horas , sancta mater ecclesia
canere quotannis , & recinere maxima
cum iubilatione , consuevit. Festiuita-
tis porrò paschalis, & ingentium illorū,
quæ festiuitas ista secum semper adducit
gaudiorum, solida ratio illo in mysterio
potissimū consistit, quòd dominus &
saluator noster , Iesus Christus , quum
mortuus fuisset propter delicta nostra,
resurrexerit tertio post die, propter iusti-
ficationem nostram. Nam vt alia tacea-
mus permulta, per vnum illud nunquā
satis deprædicatum iustificationis nostræ
donum efficitur , vt qui antea fueramus
semper natura filij iræ, regeneremur in fi-
lios dei, talémque per cælestem regenera-
tionem, diuinæ euadamus consortes na-
turæ, qui alioqui puluis eramus & cinis.

Rom. 8. Quòd si autem filij , argumentatur apo-
stolus, ergo & hæredes: hæredes quidem
dei, cohæredes autem Christi. Et quæ-

1. Cor. 2.
Esa. 64. nam tandem hereditas dei? Oculus non
vidit , auris non audiuit , nec in cor ho-
minis ascenderunt, quæ præparauit deus
diligentibus se, ait idem apostolus, quan-
do in tertium sublatus fuisset cælum.

Confertur, inquam, nobis per vnū istud
in-

inæstimabile prorsus iustificationis beneficium, vt mortificando membra carnis nostrę, & exhibendo ea arma iustitię, in sanctificationem per obseruationē mandatorum dei & ecclesię, ipsa in accepta iustitia, cooperante fide bonis operibus, crescere semper, & in dies magis, atq; magis iustificari possimus, iuxta illud apocalypsis vltimo: Qui iustus est, iustificetur adhuc: & ecclesiast. 18: ne verearis vsque ad mortem iustificari. Ex quo fit, vt si quidem accepto semel diuino iustificationis talento prudenter & sedulò vtamur, quo diutius sub ærumnosæ mortalitatis huius pellibus agere contingit, eo quoque augustius æternæ nobis mansionis tabernaculum paulatim cõstruamus in cælo: & quæ ibi gloria semel nobis propter cælestem regenerationem debita fuerat nomine filiationis, ea iterum deberi incipiat, & quidem longè auctior, titulo bonorum meritorum. Verùm enimuerò dum sic exultat in die, quã fecit dominus, animus Christianus, & lætatur in ea, non desunt tenebrosi spiritus, qui sacrum hoc paschale gaudium renebricosis, & mœstis sophismatibus suis

suis profanare nobis moliantur. Sugerunt enim ex fuliginoso suo tartaro, & mille inde per mæandros, fraudésque per flexuosas agitare conantur quietâ corda. Et quid, si perseverare non contingat? Certè saluus non erit, nisi qui perseveraverit vsque in finem. Quorsum ergo acceptum semel iustificationis inestimabile donum? Quorsum sedulum & intentum semper bonorum operum, quibus iustitia crescat in dies, exercitium? Quid si qui te, quisquis es, non merito tuo, sed omnino gratis iustificavit, gratis quoque te deserat quandoque in finem? Desertus porrò, tibi que derelictus, quid si in tartareos iterum incidas latrones, qui te erutum semel de potestate tenebrarum, rursus inuoluant, omni penitus exutum stola iustitię? Quid enim? An non euaserit hoc pacto error posterior, peior prior? Certè melius fuerat (clamat præcipuus iustificationis præco) non cognoscere viâ iustitiæ, quã post agnitionem, retrorsum conuerti ab eo, quod traditum erat, sancto mandato. Aduersus has cacodæmonias acediosi spiritus susurrations, ne merito per eas paschale nobis gaudium, quod
per

2. Pet. 2.

per totā profectō intemeratum deberet durare vitam, importuno quopiā intercalari posset mœrore, hunc in modum fidelium animos erexit, tranquillauit, cōfirmavit s. synodus Trident. Iustificati qui sunt, eo ipso magis se obligatos ad ambulādum in via iustitiæ sentire debēt, quòd liberati iam à peccato, serui autem facti deo, sobriè, iustè, & piè viuētes proficere possint, per Christum Iesum, per quē accessum habuerunt in gratiā istam. Deus namque sua gratia iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Quæ quidē ætiologia, seu causæ redditio, suauißimis (vt audire licuit) cōcepta verbis, quomodo intelligi debeat, huius nunc, dum adhuc festa durant paschalia, sermonis nostri esto materia. Namque attentè considerata, & vt futurum spero, rectè intellecta si fuerit, pro mirifico quodam veluti calcari nobis esse poterit: vt iustificati semel per fidē, rectè deinceps, & in finem vsque salutem nostram operari pergamus in domino. Qua in re vnus omnium paschalium gaudiorum est finis. Principio ergo sic habendum est: Vt iustificati qui sunt, benè operentur salutem

M suam,

De iustif.
ca. 1 1.

suam, benéque operantes perdurent, nequaquam sufficere, quòd per gratiam gratificatè regenerati sint in filios dei; talémque per admirabilem generationè, diuinæ consortes facti naturæ, atque esse quoddam adepti planè diuinum, diuina quoque valeant in posterum præstare opera: quorum incomparabili dignitati, cælestis & immortalis gloriæ hæreditas, tanquam iusta respondeat merces: sed talium vt in operum studio perseuerent, speciali eos quoque indigere insuper auxilio dei. Hoc principium longè ante concil. Trident. sic se habere, contra Pelagianorum errores, his verbis definiuerant patres Arausiaci cap. 10. Adiutorium dei etiam renatis ac sanctis semper est implorandum: vt ad finem bonum peruenire, vel in bono possint opere perseuerare. Nec mirum: quando quidem iustificatis, perque iustificationis donum iam gratificatis, & gratis in filios dei adoptatis, sollicitè præcipi solet: vt nullo nò die dominicam assuescant recitare orationè. Quam quidem dum recitamus, petimus profectò, vt eius, quem patrem cœpimus habere in cælis, voluntas fiat à nobis in terra.

D. Aro-
pag. eccl.
hierarch.
c. 2.

Concil.
Trident.
de iust. f.
can. 22.

terra. Quæ porrò patris hîc nostri cælestis voluntas, si non illa, vt faciamus mādāta eius, taliq; in instituto ad extremum vsq; vitę spiritum perseuerāter duremus? iuxta illud apostoli & euangelistę, *Ioan. 14. & 15.* Qui habet mandata mea, & seruat ea, ille est qui diligit me. Manete in dilectione mea, item: Tene quod habes: ne alius accipiat *Apoc. 3.* coronam tuam. Petimus quoq; eiusdem in orationis dominicę clausula: Ne nos pater noster cælestis inducat, hoc est, induci permittat in tentationem: sed liberet nos à malo, diabolo videlicet, aduersario illo nostro infestissimo, qui *δεικλιχῶς καὶ κατ' ἐξοχήν,* ac per excellentiam malus vocatur; sicut bonus Homerus apud gętiles nominatur poëta; próque exuperātissima sua malitia circuit semper quærens, num quem seducere à via iustitię, ac seductum deuorare queat. Orationi dominicę, toto terrarum orbe, cōsentit ecclesiasticarum precationum vsus & forma. Etenim mox vt euigilauimus, primo statim manè dicere solemus omnes iustificati: Dignare domine die isto sine peccato nos custodire. Domine Deus, qui ad principium huius diei nos peruenire fecisti,

M ij cisti,

*Jacobus
& Mar-
cus in
suis li-
turg.*

cisti, tua nos hodie salua virtute, vt in hac die ad nullum declinemus peccatum: sed ad tuam semper faciendam iustitiam nostra procedant eloquia, dirigantur cogitationes & opera. Ac ne propter teporē fortasse nostrum, nostras non exaudiat deus illiusmodi preces, omnes præterea nobis sanctos, inter orandum, suffragari flagitamus, dum dicimus: Sancta Maria, & omnes sancti intercedāt pro nobis ad dominum: vt nos mereamur ab eo adiuuari & saluari, qui viuit & regnat in secula seculorum. Tum ingenti cum affectu ter illud Dauidicum ingeminamus, Deus in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum me festina. Et qua tandē de causa? Vt hīc & in æternum te auxiliante salui, & liberi esse mereamur, saluator mundi. Rursus die iam inclināte, nequaquam securi, quod horas eius omnes sine peccato per impetratum saluatoris nostri transmiserimus auxilium, hunc in modum precari solemus: Te lucis ante terminum, rerum creator, poscimus, vt solita clementia sis præsul ad custodiam. Dignare domine nocte ista, sine peccato nos custodire. Frustra autem, ne dicā
de-

Isal. 69.

derisoriè, has & similis generis preces alias multas, tanto studio diuinæ quotidie offerremus maiestati, idque partim iuxta communem ecclesiæ ritum, partim ex ipsa institutione Christi; si per id vnum, quod prærogatum habemus iustificationis donum, in accepta iustitia ad finem vsque persistere, omniâq; citra vllâ vsquã offensionem mandata dei, nostro iam solorum (quod aiunt) Marte, implere valeamus. Elegantissima cum breuitate, nec minùs tamen illa præclara, Christus ipse, iustus noster, & iustificator, idemq; specialis noster adiutor, apud prophetam suũ

Zach, 12

Zachariam: Effundam super domum David spiritum gratiæ, & precum. Spiritum gratiæ, quo iustificentur: spiritum precum, per quem vt in accepta semel iustitia sibi que inhærente, & crescant & ad finem vsque perseuerent, speciale sibi implorare queant, & impetrare auxilium. Neque verò obscura hîc est ecclesiasticæ autoritatis, Christiue institutionis ratio. Postquam enim peccatum originale semel intrauit in mundum, & per peccatum mors; iam quicumque iustificantur mortales, sic per istud iustificationis be-

M iij ne-

neficiū, à morte peccati ad vitā resuscitantur spiritualem, sicque sanantur: vt tamen originalis infirmitatis suæ, & mortis spiritualis, multas easq; benè graues seruent semper reliquias. Quid enim ecclesiastica illa primæ statim, post festum pentecostes, dominicæ collecta, quando & sabbatho proximè antegressò pentecostali, iustificati per baptismum catechumeni fuerunt, & ipso deinde die pentecostes, rursus in eos adueniente spiritu sancto, haud inefficaciter sunt cōprecati; Confirma hoc deus, quod operatus es in nobis: Quid, inquam, post regenerationis simul & cōfirmationis acceptū sacramētū, ecclesiastica tunc pro illis adhuc proq; alijs iustificatis omnibus collecta? Audite precem clarissimam; Deus in te sperantiū fortitudo, adesto propitius inuocationibus nostris: & quia sine te nihil potest mortalis infirmitas, præsta auxilium gratiæ tuæ; vt in exequendis mandatis tuis, & volūtate tibi, & actione placeamus. Ecce regenerati sunt, perq; regenerationis sacramentum iam sunt iustificati: iam & per alterum sacramentum chrysmatis in vita spirituali sunt confirmati; Et tamen
nisi

nisi adhuc auxilium eis aliquod adsit speciale, mortalem, quæ superest, tantam esse agnoscunt, in verbis matris suæ ecclesiæ, infirmitatem: vt , ad quod præstandum obligati tenentur, in exequendis mandatis dei nihil se posse aperte profiteantur. Nimirum simul iustificantur, quicunque iustificantur, perque iustificationis medicinam sanantur, simul in ecclesia tamen, tanquam in stabulo quodam, seu hospitali, aut nosocomio , collocantur à Christo domino, vero Samaritano: vtq; , dum ille ad iudicium reuertatur, redditurus vnicuique secundum opera eius, plus plusq; sanentur, stabulario traduntur percurandi. Atque hinc iustificatorum quidē , perque cælestem iustificationis medicinam sanatorum , sed sub depulse ægritudinis reliquijs grauer adhuc laborantium hominum, ter miserabiles illas , isto in spiritali nosocomio, seu hospitali , aut stabulo , nusquam non audire semper licet eiulationes : Kyrie eleeson, *psa. 6.* Christe eleeson, Kyrie eleeson. Miserere mei domine: quoniam infirmus sum. Sana me domine, & sanabor. Ego dixi , Domine *1er. 17.* miserere mei: sana animam meam, quia

M iij pecc-

*Ps. 16.
40. 118*

peccaui tibi. Adiutor meus esto: ne derelinquas me. Dirige in conspectu tuo viam meam. Deduc me in semitam mandatorum tuorum: quia ipsam volui. Vtinam dirigantur vię meę ad custodiendas iustificationes tuas. Perfice gressus meos in semitis tuis: ut non moueantur vestigia mea. Dirige gressus meos secundum eloquium tuum. Quid ita: & quorsum ista, & similis generis sexcenta alia, sic replicantur ab eis? Nimirum verissimum esse sentiunt, quod ait propheta, Non est

Jer. 10.

hominis, via eius; nec viri, ut ambulet, & dirigat gressus suos. Hinc ergo miserabiles

*Aug. de
pec. mer.
& remis.
l. 2. c. 17.*

illae omnes ciuationes, vota & implorationes. Haud ferè aliter, quam si vnus alicuius Ieremiae, aut alterius Davidis ore, hinc aut simile in modum, queritarètur simul, & queritarètur omnes: Cõualuim⁹ quidẽ domine, sed sic cõualuimus, sicq; iustificationis tuę pharmaco sumus sanati: ut interim, quemadmodum oportet, perambulare in viam mandatorum tuorum, misericors deus, nequeamus; nisi qui hoc iubet, qui que agrotos gratis sanasti, ipsemet vacillantes alioqui, nimiumque titubantes & casitantes, specialis tui auxiliij velut furcis quibusdam, & scipionibus, brachijsue misericorditer subie-

subiectis, piè nos præterea sustententes, ac
 suuētatos deducere digneris. Quæ est ista, *Cane 8.*
 sancta nempe iustificatorum ecclesia (ait
 Salomon) quæ ascēdit de deserto, delitijs
 affluēs, innixa super dilectū suū? Vt iumē- *Psal. 72.*
 tū factus sum apud te: & ego sēper tecū.
 Tenuisti manū dexterā meā, & in volun-
 tate tua deduxisti me. Namque Luteranis
 quidē nūc nostris, quos in admirabili iu- *Incid. 115*
 stificationis, salutisque humane negotio, *antidotū*
 omnē magister eorū semel abnegare do- *cont. Lu-*
 cuit liberi arbitrij actiuitatem, nihil illius- *teranis-*
 modi suffragari scripturas sanctas, vel ex *mum.*
 vnico abundè potest constare prouerbio
 Salomonis: Stultitia gaudiū stulto: & vir *Prov. 15.*
 prudēs dirigit gressus suos. Ea siquidem,
 quemadmodum post veteres, rectè ob- *D. Car-*
 seruauit alicubi Dionys. Carthus. diuina- *th inc. 5*
 rum literarum est consuetudo; vt quādo *act.*
 aliquid fit à duobus, notabiliter in digni-
 tate, seu qualitate distinctis, à maiori tan-
 tum factum dicatur. Scilicet sic meliùs,
 ad præsens quod attinet institutum, no-
 bis nostra, propter quos omnia scripta
 sunt, contra superbiam in primis neces-
 saria conseruatur humilitas, & dei magis,
 ad ipsius gloriam, in omnibus celebratur
 poten-

potētia, & gratia. Respice Deut. 8. & Iud.
7. I. reg. c. 17. & 21. Hinc illud Davidis de
Israëlitis, de que varijs eorum, aduersus
Psal. 43. infideles prælijs: Manus tua (ô deus) gen-
tes disperdidit. Non enim in gladio suo
possederunt terram, & brachium eorum
non saluauit eos: Sed brachium tuum, &
illuminatio vultus tui. Et tamen, vt legi-
Exo. 17. mus alibi, Iosue in gladio suo fugauit A-
malec, & populum eius. Et patriarcha Ia-
cob partem, quam moriturus filio suo
Gen. 48 Ioseph, in terra promissionis, assignatam
voluit honorariam, tulerat antè de ma-
nu Amorrhæi, in gladio, & arcu suo. Sic
Ioseph postea somniorum Pharaonis po-
stulatus interpretationem, Absque me
(aiebat) respondebit deus prospera Pha-
raoni. Id quod Symmachus, vt est apud
Hiero. in Hieronym. more suo apertiùs transtulit:
quæst. Non ego, sed deus respondebit pacem
sup. gen. Pharaoni. Hinc post sexcenta id genus
exempla alia, & illud liberatoris nostri ad
Matth. apostolos suos: Non vos estis qui loqui-
10. mini: sed spiritus patris vestri qui loqui-
Act. 4. tur in vobis: quamuis, vt acta testantur,
verbum dei loquenti fuerint cum fiducia.
Non est igitur viri, (nequis hîc auditor
nobis

nobis catholicus cum Luteristis quicquã
 erret hæreticis) vt ambulet & dirigat gres-
 sus suos: si sibi, viriculisque suis debilibus
 relinquatur solus. Va foli: quia cum ce-
 ciderit, non habebit subleuantem se. Nũ-
 quid enim de corporibus domino deo
 nostro est cura: & non magis de ruinis,
 aut gressibus, ac statu animarum: ne illæ
 simul cum corporibus nobis aliquando
 percant in gehenna ignis? Dirigit nihi-
 lominus vir prudēs & iustus gressus suos,
 & sine iniquitate viam decurrit manda-
 torum dei. si deus, vt causa principalis,
 speciale eius intendat in adiutorium. De
 qua quidem principali causã illud etiam
 apostoli, ante annos mille ducētos, intel-
 lexit Gregorius cognomēto theologus:
 Non est volentis neque currentis, sed
 miserentis dei. Nec in enchiridio sensum
 talem Aug. negavit vnquam, aut impro-
 bavit. Potēstq; eandem ad causam referri
 principalem illud quoque Mosis quod
 communiter, in communi legimus ver-
 sione, Manus folius domini, & bellũ do-
 mini, erit contra Amalec, à generatione
 in generationem. Exod. 17. Quandoqui-
 dem eodem in loco, eũdem verbis aper-
 tissi-

Eccles. 4

Rom. 9.
Greg. in
c. 19.
Matth.

tissimis scribatur istum Amalec fugasse Iosue in ore gladij. Certè deut. cap. 20. secundum versionem communem, his verbis scriptū legimus, Appropinquante iam prælio, stabit sacerdos ante aciem, & sic loquetur ad populum: Audi Israël, vos hodie contra inimicos vestros pugnam committitis: nō pertimescat cor vestrū. Nolite metuere, nolite cedere: nec formidetis eos. Quia dominus deus vester in medio vestri est, & pro vobis contra aduersarios dimicabit, vt eruat vos de periculo. Sed quod in communi sic extat versione, illud trecētis antè annis, quàm saluator noster Christus veniret in mundum, hunc in modum gręcè exposuerant interpretes septuaginta duo, omnes Hebræi: ὅτι ὁ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν, ὁ προπορευόμενος μετ' ὑμῶν, συνεκπολεμήσει ὑμῖν τὰς ἐχθροὺς ὑμῶν, καὶ διασώσει ὑμᾶς. Id est. Quoniam dominus deus vester, qui præcedit vobiscum, simul debellabit vobiscum inimicos vestros, & saluabit vos. Quam quidē græcanicam tot simul Hebræorum tam vnanimē expendēs trālationem b. Aug. Ecce ait quemadmodum & in spiritualibus conflictibus, per quos ad

August.
quest. 30
super
deut.

ad terram utique grassamur viuentium,
 promissam Abrahæ & semini eius in cæ-
 lis, sperandum, & petendum sit nobis
 adiutorium dei: non ut nos nihil facia-
 mus, sed ut adiuti cooperemur. Sic enim
 ait, Debellabit vobiscum, ut & ipsos actu-
 ros, quod agendum esset, ostenderet.
 Consistit porrò speciale istud auxiliū dei,
 varijs in rebus; sed ita, ut illi qui præstat,
 quàm nobis, quibus præstat, sint no-
 tiores. Partim tamen in eo cernitur, quòd
 quam semel nobis deus opt. max. per cæ-
 lestem regenerationem infudit iustitiam,
 eam ne perpetuo concupiscētix, quæ est
 in membris nostris, ardore aliquādo cō-
 sumatur, perpetua quasi affusione qua-
 dam fouere, ac cōseruare dignetur. Aug.
 Enchir, cap. 106. Vnde sanctū in ecclesia-
 sticæ militiæ ius semel authorisari quos
 cōtigit, nullo nō illi die, ad horā semper
 tertiā, pro se totisq; pro populi castris hāc
 debent eiaculari precē: Nūc sancte nobis
 spiritus dignare prōptus ingeri nostro re-
 fusus pectori. Precantur autem istud,
 etiamsi propter iustificationis donum
 iam olim diffusus sit in cordibus eo-
 rum spiritus sanctus, tanto semper ve-
 hemē-

Celest.
epist. ca.
 6.

hementiùs, quanto de perseuerantiã virtute se magis sentiunt esse sollicitos, quãtòque munus vt illud suppliciter emeri valeant, enixiùs imbecillitatem suã cupiunt adiuuari à deo. Partim & in eo spectatur, quòd tartareos spiritus, iuratissimos illos salutis nostrę inimicos, omnipotenti deus virtute sua compescat: vt non quantum possunt & volunt, imbecillitatem nostram diuexare semper sinãtur. Alioqui nulla nobis vnquam pax esset, induciã nullã. Corpus illi nostrum, quantumlibet iustificatorũ, ad cõgruentem semper aliquam diuersorum scelerũ dispositionẽ varijs (vt optimẽ nouerunt) alterarent modis: vñque imaginationis foedissimis quibusque malarum phantasiarum spectris indefinenter nobis perturbatam præstarent. Huc illæ ecclesiasticæ benè timorum hominũ spectant preces: Vigila super nos æterne saluator, ne nos apprehendat callidus tentator: Quia tu nobis factus es sempiternus adiutor. Item, Procùl recedant somnia, & noctium phantasmata; hostẽmque nostrum comprime, ne polluantur corpora. Custodi nos domine, vt pupillã oculi tui.

tui. Partim etiam in eo apparet, quod cohibitis immundorum spirituum machinamentis, ipse ministerio sanctorum angelorum, pijs mentibus nostris suggerat cogitationes, perq; illas corda nostra ad celestia desideria erigat. Quò facit illud completori; Visita quęsumus domine habitationem istam: angeli tui sancti habitēt in ea, qui nos in pace custodiant. Prodit se quoque ea in re, quòd quando deus opt. max. probationis causa, grauem aliquam contra nos tentationem exoriri permittit, tunc vt non ex illius qui tētat, diaboli dico, voto, in eam inducamur, sicque cadamus, & cadentes pereamus de via iusta, ipse tempore tunc oportuno, donatam antea iustificationis gratiā, congruis, pro grauitate certaminis, incrementis augeat & confirmet: ne tentator praualeat. Fidelis est deus, inquit apostolus, qui nō patietur vos tētari supra id, quod potestis: sed faciet cū tentatione prouentum, vt possitis sustinere. Meretur siquidem iustificatus homo singulis, quę facit, operibus bonis, vt vitam æternam, sic & augmentum iustitię. Sed enim quemadmodum non continuò post meritū vitę æter-

Bonavēt.
l. 3. dist.
30.
quest. 1.

1. Cor.
10.

Tho. 12.
quest.
114 ar.
8. G. Al.
tissiod li.
3. tract.
8. quest.
3.

æternæ, gloriosa illa confertur corona, sed semper ad mortē vsque differtur: ita & iustitiæ auctarium, vt pro meriti ratione suo reddatur promeritori, in tempus aliquod (ait b. Tho.) solet differri oportunum. Illiusmodi porrò tempus, tunc adesse videtur, quando vehemens aliqua exurgit tētationis procella, & qui ea premitur, quantum potest clamat ad dominum, ne opprimatur: Domine, salua nos, perimus. Deus in adiutorium meum intende, domine ad adiuuandum me festina. Perditio enim nostra: tantummodo in te auxilium nostrum. Postremò vt Adamum, suo modo cū esset immortalis, tamē vt immortaliter viueret, oportuisset præter aliorum ciborum alimenta, sumere quādoque de ligno vitæ, quod erat in medio paradisi, ibi aduersus mortem corporalem, speciale semper quoddam inuēturus præsidium: & sicuti ægrotis, vt conualescant, amara præbetur potio: consimilem in modum nobis nunc, posteaquam iustificati fuerimus, quoniam adhuc remanemus infirmi, idcirco vt vita spiritalis, quam noua dedit natiuitas, queat perpetuari, pro salutari ligno vitæ

ex.

Hebræ. 4.
Et ibidē
Ansel.

Math 8.

Psa. 69.

Os. 13.

existit amarissima mors , & acerbissima passio Christi: per quam deus salutē mūdi operatus est in medio terræ . Déque isto propterea ligno necesse est , vt præter adiumenta alia, frequenter aliquid carpamus. Quod fit, quando nunc sacramentaliter, nunc spiritualiter , semper autem deuotè passionibus Christi communicamus. Scilicet vt Elias quondam, in fortitudine panis subcineritij , per quadraginta dies ambulauit & noctes , quo ita peruenire valeret ad montem dei Oreb: confimilem in modum , vt nos per hoc nunc vniuersum pœnitentię nostrę tempus , cuius in quadragenario numero symbolum est, sine vllō mortali lapsu in via benè ambulemus mandatorum dei, sicque ambulantes, ad patriam pertingere possimus cœlestem, pro perpetuo nobis diuina bonitas parauit viatico subcineritium dominicę passionis , & mortis sacramentum. Nisi manducaueritis (ait Samaritanus noster) carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis: subaudi, permanentem. Quid, inquit b. Cyrillus , Christus pollicetur? Quid credētibus adfert? Corrupti-

3 reg. 19

Ioan. 6.

Cyril. l. 2.
3 in Ioā.
nem cap. 37.

N rupti-

ruptibile certè nihil: sed benedictionem, quam communicatione corporis & sanguinis eius assequimur. Viuificat enim corpus Christi, & ad incorruptionem suam nos participatione reducit. Quã ob rem sciant baptizati homines, & diuinæ gratiæ participes facti, si rariùs in ecclesiam proficiantur, & longo tēporum spatio propter simulatam religionem mysticè communicare Christo recusent, ab aeterna semetipsos vita procul depellere. Sic ille. Dixi sēpius (subijcit d. Bernardus) nec mente excidere debet, quoniam in casu primi hominis cecidimus omnes. Cecidimus autem super aceruum lapidum, & in luto. Vnde non solùm inquinati, sed etiam vulnerati, & grauiter quassati sumus. Lauari quidē citò possumus, ad sanandum verò opus est curatione multa. Lauamur in baptismo: sed curatio paulatim succedit ex sacramento corporis & sanguinis domini. Duo enim sacramentū illud operatur in nobis: vt videlicet & sensum minuat in minimis, & in grauioribus peccatis tollat omnino cōsensum. Si quis vestrum fratres nō tam sēpè modò, non tã acerbos sentit iracundiæ motus,

*Pern. ser.
de cena
domini.*

tus, inuidiæ, luxuriæ, aut cæterorū huiusmodi : gratias agat corpori & sanguini domini. Quoniam virtus sacramēti operatur in eo. Hinc quodcūque tempore missæ, alterum nunc istud lignū vitæ, alterūque panem subcineritiū in hospitali, quod est ecclesia, fideles iustificati, sed adhuc ægri, & adhuc languentes, ostendi sibi conspiciunt, audi quid præ magno auxilij specialis desiderio, vociferari mox omnes incipiant: O salutaris hostia: quæ cæli pandis ostium, bella premunt hostilia; da robur, fer auxilium. Audi quid, instante sacrificij articulo, tacitè pro se, totoque pro populo, precentur sacerdotes, tua nos domine sacramenta custodiant: & contra diabolicos semper tueantur incurfus. Parasti in conspectu meo mensam, canit propheta regius. Tanquam leones igitur ignem spirantes, succinit pater optimus s. Ioannes Chrysostronus, ab illa mensa recedamus, facti diabolo terribiles. Habetis igitur breuiter declaratum, quomodo qui semel per gratiā dei iustificati sunt, omnia implere mandata dei, & in accepta perseverare iustitia non possint, nisi speciale præterea eius,

N ij qui

*Secreta
dominica
15. post
pentec.*

Psal. 22.

*Hom 61
ad An-
tiochen.*

qui iustificauit, præstò sit auxilium. Videtis itè indicatum vtcunque, quibusin rebus auxilium istud cõsiderare liceat. De ista porrò specialis auxiliij dei gratia intelligendum esse arbitramur, quòd s. synodus Trident. dum in spiritu sancto congregata, contra impurum acediẽ spiritũ, iustificatos animare, & ad gnauiter in via iustitiẽ progrediendum excitare stude- ret, hanc tunc instituti sui ediderit ratio- nem: Deus namque sua gratia semel iusti- ficatos non deserit, nisi ab eis prius defe- ratur: ac si alijs verbis apertius scriptum foret: Nõ possunt quidem iustificati qui sunt, in percepta perseverare iustitia, om- niãque implere mandata dei, si præstò nõ adfuerit illius, qui iustificauit, speciale auxilium. Verùm neminis ea res, ad strenuè operandum, perseverãdumque, impetum retundere, aut verò retardare quicquam debet. Namque auxilium hoc ille suum iustificatis fidelibus nunquam subducit, si non prius ab eis fastosè fuerit reiectum. Quod verò sic de mente œcu- menici concilij arbitramur, id quàm nõ incommodè faciamus, ipso ex d. August. cuius verbis s. synodus sententiam suam

con:

concepit, liquere potest. Doctrina sancti Augustini sic habet: Deus cum per mediatorem dei & hominum, hominem Iesum Christum, spiritualiter sanat ægrum, vel viuificat mortuum, id est, iustificat impium, & cum ad perfectam sanitatem, hoc est, ad perfectam vitam, iustitiamque perduxerit; non deserit, si non deseratur. Sequitur comparatio rem illustrās: Sicut enim oculus corporis, etiam plenissimè sanus, nisi candore lucis adiutus, non potest cernere: sic homo etiam perfectissimè iustificatus, nisi æterna luce iustitiæ diuinitus adiuuetur, rectè non potest viuere. Idem de gratia & lib. arb. cap. 6. Necessarium est homini, vt gratia dei non solùm iustificetur impius, id est, ex impio fiat iustus, cum redduntur ei bona promalis: sed etiam, cum fuerit iam iustificatus ex fide, ambulet cum illo gratia, & incumbat super ipsam, ne cadat. Propter hoc scriptum est in Cant. Cant. ca. 8. de ipsa ecclesia: Quæ est ista, quæ ascendit dealbata, incumbens super fratrualem suam. Dealbata est enim, quæ per seipsam alba esse non posset. Et à quo dealbata est, nisi ab illo, qui per prophetam dicit? Si *Esaia 1.*

Denat. 1
Et grat.
c. 26.

N iij

fue-

fuerint peccata vestra vt phœnicium, sicut niuem dealbabo. Quando ergo dealbata est, nihil boni merebatur. Iam verò alba facta, benè ambulat, sed si super eū, à quo dealbata est, perseueranter incumbat. Imò hūc vt genuinum esse statuamus concilij Tridēt. sensum, ipsa (vt arbitror) flagitat scriptura s. ex qua venerabilis pater August. suam, quam nunc tractamus, desumpsisse videtur sententiam. Sanè lib. 2. paralip. ca. 15. spiritu sancto instinctus, hūc in modum loquitur propheta Azarias: Audite me Afa, & omnis domus Iuda, & Benianin. Dominus vobiscum: quia fuistis cum eo. Si quæseritis eum, inuenietis. Si autem dereliqueritis eum, derelinquet vos. Fuerant autem illi cum domino, & quæsiuerāt eum, quatenus, vt contra immensam ethiopum vim paucis dignaretur auxiliari copiis Iudæorum, summa ipsum cum animorum deuotione inuocauerāt: quemadmodum legitur cap. antecedente, Inuocauit Afa dominū deū, & ait: Domine non est apud te vlla distantia, vtrum in paucis auxiliaris, an in pluribus. Adiuua nos domine Deus noster. Namque talem talis adiutorij per
in-

inuocationē, exterruit mox deus æthiopes coram Aſa & Iuda: & læta fuit ſubſequuta victoria. Quæ cùm ita ſe habeant, ſequitur vt & nos, poſtquam iuſtificati fuerimus, tunc cum domino deo eſſe cēſendi veniamus, idque iuxta ſanctam ſcripturam, iuxtaque ſacri concilij Trident. doctrinam, quando ea, qua par eſt, ipſum cum deuotione, contra carnem, mundū, & diabolū inuocamus: Eundem tum demum deſerere exiſtimandi ſimus, ſi ſerium, ſi quotidianum, ſi benè deuotum remittamus, aut omittamus ſtudium inuocationis: vel ſic eum inuocare incipiamus, & ſic inuocantes perſeueremus, vt meritò de nobis, noſtraq; de inuocatione dici poſſit illud prophetæ, Populus *Eſa. 29.* hic labijs me honorat: cor autem eorum *Math. 15.* longè eſt à me, verbi cauſa; Erit alicubi ineptus aliquis clericus, aut vicarius, nec diſſimilis ſacerdos, aut ſacerdotū etiam (ne me ipſe videar iuſtificare velle) præpoſitus, qui pro ſe, & pro populo dum centies penè vno clamabit die, Dominus vobiscum: & cum ſpiritu tuo. Deus in adiutorium meum intende: domine ad adiuuandum me feſtina. Sancta Maria, &

N iiij omnes

omnes sancti, intercedant pro nobis ad dominū: vt nos mercamur ab eo adiuuari & saluari, qui viuit & regnat in secula seculorū. Kyrie eleeson, Kyrie eleesō &c. Diuinum auxilium maneat semper nobiscum: sic ista clamabit & dicet, vt si quæ dicit, ea non nisi technicè, siue materialiter accipi deberent omnia. Nimirū has, & similis generis inuocatorias voces alias multas, dum toties ore ingeminat die vno: interim vix multis mensibus, & fortè ne vix quidem, mēte sicut oportet, semel considerat, quid sit illud, quid, quātū, qualiter significet, quémue cordis requirat affectum, quod lingua celerrimè voluit & reuoluit, inuoluit, & cōuoluit. Sic quippe dum agitur fratres, & sic deum quando inuocamus, sic quando sacrificamus, esto simus adhuc & maneamus, si placet, in statu gratiæ, maneamus adhuc cum deo iusti fortassè, tanquam cum iustificante: certè non manemus cum eo, vt verè infirmi, multūque periclitantes, tanquam cum speciali auxiliatore nostro, & specialiter nos adiuuāte. Quin magis, quam gratuito eius munere & concessu adepti sumus, & adhuc fortassè
obtinē-

obtinemus virtutē, in ea cum pharisæo, cum angelo Laodicensi, & cum rege Davide, tacitam quandam per philautiam, confidere, & in multitudine scilicet spiritualium diuitiarum nostrarum implicitè gloriari incipimus verè quidem infirmi multumque egeni, sed quasi saturi tamē, quasi que robustiores, quàm quibus vltèriùs ad bonæ vitæ continuationem speciali aliquo dei præsidio magnopere foret opus. Sic, inquam fratres, quando agimus incipimus implicitè cum filio prodigo argumentari, satis nos per ea, quæ à patre nostro cælesti prærogata tenemus, siue gratiæ, siue naturæ talenta, adultos, fortes, & prudentes euasissè, vt in via salutis gressus nostros nosmetipsi regamus ac dirigamus. Incipimus, cum propheta regio, præteritas nobiscum reputare & supputare victorias, & copias exercitus nostri velle numerari: istaque in imaginaria abundantia nostra tandem cum eodem dicere: Non mouebimur in æternum. Quid multa? Sic quando agitur, fratres, incipimus, cum principe Apostolorum Petro tacitè intra nos iactare: Et si om-

Luc. 18.

Apo. 3.

Luc. 15.

2. Reg.

24.

Psal. 29.

Math. 26 si omnes, bone Iesu, scandalizati fuerint: at ego non scandalizabor. Quin citius animam meam ponam pro te: etiam neque vigilauero, neque orauero, nec orando speciale diuinæ potentiæ implorauero auxilium. Hæc autem dum ita geritur in occulto: si necdum adest, succedit tandem occultæ pes superbiæ: in quo (vt *Psa. 35.* expertus loquitur David) ceciderunt omnes, qui operantur iniquitatem: impleturque scriptura, quæ dicit, Initium superbiæ hominis, apostatare à deo. Etenim verissimus dei omnipotentis existit apostata, magnusque desertor, quisquis etsi necdum *Aug. epi. 106. Conc. Araus. cas. 19.* iustificantem fortasse, attamen auxiliantem relinquere sustinet illum, sine quo nec angeli, quondam fani & sancti, nunc infani, furiosi, immundi, & apostatici spiritus, principatum suum tueri ac retinere potuerunt. Apostasia autem sic ab homine perpetrata philauto; quandoquidem superbis deus resistit, nec nisi humilibus dat gratiam; tum demum desertori suo & ipse indebitam specialis sui auxiliij subducit gratiam, cumque relinquit sibi, quamuis adhuc fortassis iusto. Quod quidem simulatque Zara æthiops, & exercitus eius, hoc

hoc est, niger diabolus, cum nigris suis ca-
 codæmonibus, rescire potuerint, acriori
 quopiam mox prælio desertoris castrum
 oppugnare aggrediuntur. Et quia iam
 nō adest amplius, qui specialiter adiuuet,
 deus; non difficulter potiuntur victoria,
 si non prima, at altera, aut aliqua deinde
 alia coitione. Nam quòd illas, quas dixi-
 mus, inuocatorias, sic vt proposuimus, si-
 bi opponi fortasse audiant preces, nil cu-
 rant, aut reformidant; cūm sciant scriptū
 extare: Cūm multiplicaueritis preces, nō
 exaudiam. Itaque fit ruina magna. Nam
 qui antea confidens in domino, per bo-
 na bonorum operum merita, veluti per
 gradus quosdam, in sublime spe sancta
 ascenderat cælum, iam mortalis peccati
 reatu grauatus, in profundum præcipita-
 tur inferni, ipse frequenter ruinam suam
 non sentiens. O tristissimam catastro-
 phen. Vidi (ait doctor quidam egregius)
 hominem sine comparatione ferè sui tē-
 poris humilem, feruidū caritate, egenis
 beneficum, sobrium supra modum, erga
 afflictos piū, in corporis castigatione
 precipuè assiduum, ab omnibus conta-
 gionum spurcitijs alienum. Et hæc de
 gra-

*Hier. l. 3
 cont. Pe-
 lagian.*

Esa. 1.

*Thom.
 Cantip.
 de bono
 vniuersa
 li l. 2. ca.
 32. part.*

3.

gratuitis dei donis in eum collatis dixerim. In naturalibus verò ita erat benè & decēter ornatus, vt nihil in eo imperfectū reliquissē omnipotēs bonitas putaretur. Pro celebri ergo sanctimonia ab omnibus honoratus, quasi sanctus iā in terra adhuc inter homines habebatur : ita vt de eo maximum quendā virum dicētem audirem, Quandoquēque istum me videre contingit, non hominem sed angelum me videre puto. Hūc tamē eundē postea gradatim à rigore iustitiæ vidimus recedentem, & tantam erga deū ingratiudinem incurrisse, vt missarum solemnias audire contemneret, & nullum in eo virtutis vestigium remaneret, sed omni labe pollutus, nullā prorsus luxuriā, nullum facinus abhorreret. Vnde hoc nisi quia cœperat tādē vir bonus, nimium securus, quasi que tutus, confidere in virtute quasi sua, quam tamen ex diuino gratuita iustificationis munere acceperat. Cœperat inquam deum deserere, quatenus, tanquam verè infirmus, non permanebat cum eo per assiduam, benèque deuotam inuocationem, tanquam cum speciali & necessario ad perseuerandum auxi-

auxliatore. Subdit enim idem autor; Et hoc, inquiens, quia alas virtutis gratuita vel naturalis, orationibus & lachrymis insistendo, quibus speciale sibi diuinæ bonitatis continuaret auxilium, protegere non perrexit. O miserabilem casum. Nihilominus quando adhuc durant lætissima festa paschalia; quod initio dixi, & vnde exorsus sum, repeto hîc iam iucundissimum illud paschale celeuma: Hæc dies, quam fecit dominus; exultemus & lætemur in ea. Etenim quos semel iustificare, p̄rque iustificationis donum, paschali transitu, de statu iræ, ad statum gratiæ, traducere dignatus fuerit misericors deus, possunt illi ex eo, quod iam acceperunt, facere quodammodo, vt illiusmodi miserabilis ruina nūquam eis existat. Scitum illud s. Bern. ad Robertum nepotem suū, Potes facere vt possis. Namq; optimus deus cū sit: impossibilia nō p̄cipit; sed iubēdo monet & facere quod possis, & petere quod nō possis: & adiuuat, vt possis. Quæ piētissima s. Aug. verba consecrauit s. synodus Trident. Possunt autem iustificati qui sunt, per fidem deinde, spem, & cari-

Bern. epi.
1. Caiet.
in 1. 2.
quæst.
109.
art. 10.
Aug. de
nat. &
grat. c.
43.
Sess. 6. c.
11.
Ruard.
art. 7.

cari-

caritatem, quæ prætióssima dona iam tenent accepta, vigilare & orare, ne inducantur in tentationem. Quod quidem si vt possunt, ita & faciant; aderit eis, procul dubio, speciale auxilium dei. Fiet sermo qui scriptus est, quémque sancta mater nostra ecclesia valdè de salutis nostræ negotio semper sollicita, quotidie in completorio occinere nobis non cessat. Tu

Iere. 14. autem in nobis es domine, subaudi cum Dionysio Carthuf. per gratiam tuam iustificantem, nobisque inhærentem. Et nomen sanctum tuum inuocatum est super nos: vt ad perseverandum speciale tuum insuper obtineamus nobis auxilium. Ne derelinquas nos domine, deus noster, necessarium illud auxilium nobis subtrahendo. Iam verò si omnipotens ille deus, qui fecit cælum & terram, fuerit pro nobis, & quidem specialiter adiuuans: ecquis tandem (amabo) Zara æthiops, quis niger diabolus, aut cacodæmones nigri, quis draco, aut serpens antiquus, contra nos; quo minus illo sic auxiliante, stemus & perstemus sine ruina? Ipse enim dixit,

Heb. 13. qui fallere, aut mentiri non potest, Non te deseram, neque derelinquam: ita vt cōfiden-

fidēter dicamus: Dominus mihi adiutor,
 nō timebo quid faciat mihi homo. Quid *Esa. 5.*
 est, quod vltra debui facere vineę meę, & *Osc. 13.*
 non feci? Perditio ergo tua, Israël: tātum-
 modo in me auxilium tuum. Nūc sequi-
 tur, vt, quia tempore necdum excludi-
 mur, de speciali dei auxilio hęc omnia
 generatim locuti ad omnes, tria tecum
 eruditiss. d. b. verba commutemus spe-
 cialiter. Tendis enim ad pastorum ca-
 thedralis ecclesię, idque (vt mihi narraſti)
 sub festū pentecostes. Atqui mox post fe-
 stū pentecostes sancta mater nostra eccle-
 sia proponet nobis in diuinis officijs le-
 gendos, & audiendos libros regum. Nul-
 lo ergo equidem homo peccator, hoc
 nūc ex editiori loco, laudationum oleo,
 caput tibi tuum impinguare tētabo; cūm
 scias & gaudeas scriptum esse, Oleū pec- *Arnob. in*
 catoris non impinguet caput meum. Ve- *psa. 140.*
 rūm vt apostoli, postquam in festo Pen-
 tecostes spiritum sanctū acceperunt, mox
 profecti fuerunt ad gentes, ibique dū pa-
 storale fideliter studerent obire munus,
 quō ita promissio olim de gentibus fa-
 cta Abrahę, impleretur in eis; bella tunc
 multa, & horrida bella, in libris regum
 præ-

prefigurata, contra ipsos exorta fuerunt: cōsimilem in modum equidem prædico nunc tibi, & prædico futurum, vt quādo in pastoratu eris, quanto spiritu s. fueris ardentior, quantōque fidelius officium præstare studueris, tanto plures & grauioresexperiaris difficultates, tribulationes, & persecutiones. Longè namq; abest, vt Augiæ stabulum nulla non sua parte, & purgatum satis esse, & perpurgatum, existimare debeas. Atque illud quidem non ita palàm nunc denunciare auderem, si nō & iacula (quod dici solet) præuisa minus ferirēt, & te talem esse pastorem sperarem, qui quod apostolus Paulus tunc dixisse scribitur, quando vincula, & tribulationes Ierosolymis sibi imminere præuidebat, id ipsum in te quoque, per gratiã dei sentires responsum prorsus heroicū,

Act. 20. Nō facio animam meam pretiosorem, quàm me: dummodo consummem cursum meum, & ministerium verbi quod accepi. Vexabunt te igitur æthiopes interdum, principes illi tenebrarum, qui operantur in filijs diffidentix. Vexabunt te (inquam) nunc per hæreticos, nunc per falsos catholicos, nunc aperto Marte,
nunc

nunc marte occulto, idq; sub fallaci nō-
nunquam specie pietatis, & caritatis. Sed
enim quod olim dominus dixit Iosue, ^{Cap. 1.}
idem ab eodem tu tibi quoque dictum
esse puta. Cōfortare, & esto robustus. Nō
dimittam, nec derelinquā te. Esto igitur,
exēplo regis Asæ, semper cum domino,
per deuotam semper inuocationem: vt
ille vicissim dignetur semper esse tecum
per specialem suam auxiliatiōē. Quod
quidē si ita fiat, omnia poteris in eo, qui
te confortabit. Multæ per anni circulum
occurrunt vigilię. Tu saltem interdum,
ieiunasse non cōtentus cum vulgo, in se-
cretis pernocta orationibus, pro te & po-
pulo tuo, memor Mosis, memor Christi
domini, memor antiquorum ecclesię
pastorum. Nec dubita, quin plus orando,
quā prędicando, & aliter operando, sis
pręstiturus. Si aliquando (vt fit) intestina
aliqua contra te oborta fuerit seditio, &
intus tumultuantibus humanis passio-
nibus, tædio tandem affectus, cœperis
dicere in corde tuo: O generatio incre-
dula, praua, adultera; Quò vsque ero vo-
biscum: Vsque quo patiar vos? Quin me
potiùs ad aliquam aliam confero gētem;
O vbi

vbi plus agam? prosterne te per terram,
 & procide in faciem tuam, cum Chri-
 sto tuo, agonizante pro te (vt nosti) & san-
 guinem in angustijs suis sudante in hor-
 to. Ora cum eo patrem caelestem per
 horam, & orando esto cum illo. Si
 consolatio non succedat: ora prolixius.
 Quod si nec tunc recreari te senseris, a-
 gedum: ora tertium, & aderit angelus
 de caelo, confortans te. Vt valentior sis
 in spiritualibus, quae pastoribus sunt pro-
 pria, & ex his, ea quae debes magnis iuxta
 & paruis, benignius persoluas omnia
 omnibus: distrahe te, exemplo Christi
 & eius apostolorum, quam potes lon-
 gissime, a negotijs semper secularibus.
 Mensulae tuae benignitatem sentiant fre-
 quenter peregrini & pauperes, qui paruo
 contenti, pro paruo non paruas, sed ma-
 gnas & veras, deo & hominibus habent
 & agunt gratias; & in caelo vt deus ipse
 optimus maximus liberalissimè referat,
 egregie procurant. Memor illius quod
 scriptum est, Noli esse in conuiujs pota-
 torum, nec in comestationibus eorum,
 qui carnes ad vescendum conferunt, a-
 liorum tu conuiuia, vt soles, diligenter
 deui-

Luc. 12.
 Ioan. 6.
 Act. 6.

Luc. 14.
 Prov. 23

deuita, & deuitare semper perge. Quod
namque sacris in concionibus agit spi-
ritus sanctus, vt dum per zelosam verbi
dei prædicationem epulo cœlesti, pastor
bonus reficit, & recreat gregem, popu-
lum tunc ipse ad boni pastoris sanctam
excitet imitationem: id è diuerso carna-
libus in conuiujs, symposijs, atque banc-
quetis totum vt impediatur, insidiosè agit
spiritus contrarius. Nempe pastorem ibi
potiùs trahere molitur ad similitudinem
populi: & quod agit, quòdque molit-
tur, id in multis (vt videmus) prò dolor,
non sine graui ecclesiæ lue, etiam pera-
git. Omnibus in actionibus, & passio-
nibus tuis, Christum tuum semper tibi
ob oculos habe, & ducem sequere: sicut
stellam magi. At frequentauit, inquit,
conuiuia optimus pastor Iesus Christus,
cuius omnis actio, nostra debet esse in-
structio. Frequentauit utique; sed vt eos,
qui in conuiujs primis amabant accubi-
tus, grauisimis suæ cōuersationis exem-
plis, omnem doceret humilitatem, no-
uissimo semper, eam ob causam, vt no-
uissimus virorum recumbens loco, in *Esa. 53*
angulo quopiam aut post ostium. Quod
O ij qui-

Bonaue-
tura in
vita
Christi.

quidem an tu possis eruditissime dn. candidate, & semper velis, equidem pronunciare non ausim. Ille propter nos factus egenus, domum non habebat, vbi benedictum suum caput reclinaret, nedum mensam aliquam sibi, & pauperibus suis pararet discipulis. Poterat ille inter confertas & dapfiles lances, interque spumantes aliorum calices, ab omni semper abstinere se inepta loquacitate, & verbo otioso, vanaque lætitia, ac tantam præstare sobrietatem: vt vesperi si quando apud lautissimos, sui que amantissimos cœnaret homines: summo postea manè crudos nihilominus esuriret cibos. Poterat illè ea, qua oportebat cum pietate, & religione, inter conuiuandum etiam, instituire & communicare conuiuantibus sacramenta, sicque conuiuas refrænare, vt ad communicandum inter epulas non essent inepti. Poterat ille inter conuiuandum publicanos & peccatores conuiuas, ignitis suis sermonibus, repenti à vanitate seculi totos conuertere in amorem dei. Hæc quia neque ego, neque tu possumus; tutius nobis fuerit, reique publicius, si cum Ioanne baptista, paranym-
pho

pho Christi , & eiusdem cum apostolis,
 cū Basilio, Gregorio mag. Chrysofomo,
 graphicis illis, planéque amulsitatis ouil-
 lis Christiani pastoribus, conuiuia, & quæ
 ibi fieri assolent, vaniloquia omnia , &
 ineptas lētities declinemus . Alioqui si
 pastores , & epulones parochi Christum
 dominum conuiuiorum in vsu, sine vlla
 volunt inepta imitari cacozelia; agedum
 priúsquam cum eo , cūque discipulis
 eius , conuiuales aliorum mensas acce-
 dant , ad tantam semetipsi voluntariam,
 eiusdem magistri exemplo, redigant pau-
 pertatem, vt abdicatis præbendis & deci-
 mis , nec domum, nec mensam vsquam
 habeant propriam. Ita demum , neces-
 sitate quasi compellēte, honesta ratio ap-
 parebit & oratio, cur qui domi non ha-
 beant, nec habere velint, quod edant aut
 bibant; foris apud alios, oblatum gratan-
 tanter accipiant. Noli politus esse po-
 liticus, quales superioribus annis , vt ca-
 tholicæ fidei quassaretur religio, à perpo-
 litis, sed Guesiorum fermento affectis &
 infectis catholicis, requirebantur & lau-
 dabantur pastores. Politicus si fueris (cre-
 de mihi) nunquam gregem tibi commif-

O iij

sum

Philip. 3
Coloss. 4

sum efficies cælicum. Atqui hic vnicus
 vocationis tuæ est terminus. Illum ergo
 finem, vt commodius persequaris, & fœ-
 liciter aliquando consequaris; pro politi-
 co stude, quàm potes maximè, totum te
 semper præstare cælicum: stude vt de cæ-
 lestis tuæ conuersationis & scientiæ ple-
 nitudine semper aliquid redundet ad o-
 ues. Sic cum apparuerit in illa die prin-
 ceptus pastorum, percipies immarcescibi-
 lem æternæ gloriæ coronam. Quod
 vt & tibi, & aliquo tenus nobis
 quoque contingat omnibus,
 faxit ille per gratiam suam,
 qui est benedictus in se-
 cula deus, Iesus Christus
 Amen.

Hæc oratio de speciali dei auxilio pia, grauis, & docta,
 dignissima est, quæ in lucem veniat, & ab omnibus
 legatur.

Ita censeo Antonius Suius, s. theologiæ doctor.

*Hæc oratio de speciali dei auxilio, pia est ac docta,
 nihilque in ea continetur sacrosanctæ fidei ec-
 clesiæ catholice Romanæ contrarium; Atque
 ideo vtiliter excudetur.*

*Ita censeo ego Maximilianus à Capella, s. theo-
 logiæ professor Dnaci, in collegio societatis Iesu.*